

Kestävyyden ja globaali muutos matkailun haasteena: kansainvälistä matkailumaantiedettä ohjaamassa

Toimin kaksi nelivuotiskautta (2004–2012) IGU:n *Geography of Tourism, Leisure and Global Change* -komission puheenjohtajana. Komission tutkimusalalla on taustaa IGU:ssa 1960-luvulta lähtien, erityisesti talousmaantieteelliseen tutkimukseen liittyen. Ensimmäinen matkailun ja vapaa-ajan maantieteelliseen tutkimukseen erikoistunut työryhmä perustettiin vuonna 1972 ja se nostettiin komissioksi vuonna 1984. Lähteestä ja muistitiedosta riippuen nimenä oli joko ”matkailun ja vapaa-ajan” tai ”matkailun ja virkistyksen” maantiede. Yhtä kaikki, komissio pyrki vastaamaan kasvavan matkailuilmion, virkistyksen ja vapaa-ajan aktiviteettien vaikutusten ja hallinnan alueellisiin tutkimustarpeisiin sekä kehittämään alan tutkimusta, opetusta ja niiden arvostusta maantieteessä.

Komission aktiivisuus hiipui 1990-luvun vaihteessa ja toimintaa aktivoitiin uudelleen *Geography of Sustainable Tourism* -työryhmän muodossa vuonna 1994. Työryhmän kohdentuminen kestävään matkailuun oli tuolloin ajankohtaista sekä maantieteellisessä että matkailun yleisessä tutkimuksessa. Teema sopi myös hyvin omiin tutkimusintresseihini. Osallistuessani työryhmän järjestämiin tapaamisiin oppikirjojen ja julkaisujen kansilehdiltä kovin tutuiksi tulleet nimet saivat kasvat ja äänet. Samalla putosivat sukunimet ja tutustuin myös ”kansamaastajain”, siis muihin aloitteleviin matkailumaantieteen tutkimusta tekeviin kollegoihin eri puolelta maailmaa. Heistä monien kanssa yhteistyö on jatkunut jo kolmella vuosikymmenellä. IGU:n kestävä matkailun työryhmä ja matkailumaantieteen myöhemmät komissiot ovatkin tarjonneet tärkeän ja luontevan pinnan tutkimusalan kansainväliselle toiminnalle, keskusteluille ja maantieteilijäyhteisölle.

Vuonna 2004 suhteni unioniin institutionalisoiutui ennalta arvaamattomasti. Olin osallistunut tapaamisiin suhteellisen aktiivisesti, mutta ryhmän toimintaa ohjaavan johtokunnan kokouksissa lähinnä ”kuuntelevana ulkojäsenenä”. Matkailumaantieteen, vapaa-ajan ja globaalimuutoksen komissioksi (*Geography of Tourism, Leisure and Global Change*) muutetun ryhmän johtokunta ei löytänyt Skotlannissa järjestetyn esikongressitapaamisen yhteydessä keskuudestaan kelpoista tahi sopivaa uutta puheenjohtajaa. Sen sijaan läheisestä pubista, jossa me komission ”rivijäsenet istuimme keskustelemassa” sellainen henkilö löytyi. Erittäin lyhyen miettimisajan jälkeen suostuin tehtävään ehdolle ja pian huomasin saaneeni vedettäväkseni monipuolisesti aktiivisen komission.

Komission matkailun maantieteellistä tutkimusta edistävät tavoitteet olivat hyvin kansainväliset ja globaalimuutoksen kysymykset toimivat silloin – kuten edelleenkin – tärkeinä tutkimusta ohjaavina näkökulmina yhdessä liikkuvuuden eli mobiliteetin kanssa. Komissiolla oli tuolloin jo lähes 600 jäsentä noin 80 eri maasta. Kokouksia järjestettiin yhdestä kolmeen vuodessa ja kokousmaiden kirjo oli vaikuttava, sisältäen muun muassa Australian, Chilen, Etelä-Afrikan, Kiinan, Suomen, St. Martiniquen (Ranska), Sveitsin ja Uuden-Seelannin. Aloittelevana puheenjohtajana harjaannuinkin tekemään nopeasti esityksiä ja päätöksiä, joiden kautta kokouskutsut, -teemat ja -ohjelmat saatiin sovituksi aikataulussa ja yhteistyössä vaihtuvien paikallisten järjestäjätahojen ja toimintakulttuurien kanssa. Samalla opin, että konferensseihin osallistuminen on huomattavasti helpompaa kuin niiden järjestäminen, ja että tehtävien delegointi lopulta paitsi helpottaa työtaakkaa myös yhteisöllistä johtokunnan ja komission jäseniä sekä paikallisia yhteistyökumppaneita.

Matkailumaantieteen komission toiminta on julkaisuorientoitunutta. Esitelmien lisäksi komission kokousten tavoitteeksi on muodostunut jonkinasteisen julkaisufoorumien avaaminen osallistujille. Tämä on tapahtunut joko tieteellisen lehden teemanumeron, toimitetun kirjan tai laitostasaisen kongressijulkaisun muodossa. Käytäntö on osaltaan ylläpitänyt varsin aktiivista osallistujamäärää erilliskokouksissa ja IGU:n konferenssien matkailumaantieteen teemaryhmissä. Yhden oivan julkaisukanavan on tarjonnut arvostettu *Tourism Geographies* -lehti, joka syntyi vuonna 1999 unionin kestävä matkailun työryhmän tapaamisissa käytyjen keskustelujen pohjalta. Tästä taustasta periytyvä komission puheenjohtajalle korvamerkitty paikka lehden toimitusneuvostossa.

Minulle IGU ja erityisesti matkailumaantieteen komissio on tarjonnut vaihtelevia ja monipuolisia mahdollisuuksia tutkijauran erilaisissa vaiheissa ja tarpeissa. Unionin aidosti kansainvälinen ja avoin maantieteilijäyhteisö teki aikoinaan helpoksi tulla mukaan toimintaan ja rakentaa kansainvälisiä kontakteja. Säännöllisesti toistuvat kokoukset luovat mahdollisuuksia läheisten ja pitkäjänteisten kansainvälisten kontaktien solmimiseen ja yhteistyöhön niin tutkimuksessa ja opetuksessa kuin niiden ulkopuolellakin. Toiminta komissiossa on myös tarjonnut mahdollisuuksia kansainväliseen toimintaan yhteistyössä muiden vastaavien järjestöjen (esim. AAG:n ja *Association for Tourism and Leisure Educationin, ATLASin*) kansain-

sa. Matkailumaantieteen komission toimintaan osallistumista ei ole tarvinnut katua, ja komission toiminnan ja ajattelun tuntemisesta on suuresti hyötynyt nykyisessä IGU:n varapresidentin tehtävässä.

Matkailumaantieteen komissiosta löytyy lisätietoa verkko-osoitteesta <geog.nau.edu/igutc/index.html>. Halukkaat voivat liittyä komission jäse-

neksi lähettämällä sähköpostia varapuheenjohtaja Alan Lew'lle (<alan.lew@nau.edu>). Jäsenyys on ilmainen ja sen kautta saa tietoa komission toiminnasta ja kokoontumisista.

JARKKO SAARINEN
*Maantieteen laitos,
Oulun yliopisto*